

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์อำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 สรุปได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6

สมมติฐานของการวิจัย

ทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

1.1 นายอำเภอ เฉพาะในเขตการศึกษา 6 ใช้ประชากรทั้งหมดโดย

ไม่สุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน

1.2 ศึกษาธิการอำเภอ เฉพาะในเขตการศึกษา 6 ใช้ประชากรทั้งหมด โดยไม่สุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน

1.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เฉพาะในเขตการศึกษา 6 ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่สุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน

รวมเป็นประชากรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 198 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ถามทัศนคติของ นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89 ในบทบาทที่คาดหวัง และ 0.90 ในบทบาทที่เป็นจริง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติของ นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งมีหนังสือขอความร่วมมือจาก ขุขลาสงกรณ์มหาวิทยาลัย และของเปล่าที่พิมพ์หน้าของถึงผู้วิจัย ปักดวงตราไปรษณียากร เพื่อให้ผู้ตอบส่งค่าตอบกลับคืนให้ภายในเวลาอันสมควร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละของประชากร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนคติของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้า การประถมศึกษานายอำเภอ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการ อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การหาค่า คะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ของประชากรทั้งสามกลุ่ม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทที่ คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่หาได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความ แปรปรวน (Analysis of variance or F - test) หากพบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยนำไปเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธี Scheffe 's test เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่ใดมีทัศนคติแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทัศนคติของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของ ศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ก. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 99.0) ส่วนที่ เป็นเพศหญิงมีอัตราส่วนน้อย (ร้อยละ 1.0)

ข. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 45.5) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 36.9) กลุ่มอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 17.2) และกลุ่มอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

ค. ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 68.7) รองลงมาคือ วุฒิปริญญาโท (ร้อยละ 30.8) ถัดกว่าวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

ง. ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติหรือรักษากำหนดตำแหน่งนั้น ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม คือนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษานายอำเภอ มีจำนวนเท่ากัน

2. วิเคราะห์ทัศนคติของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ที่มีคอบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง ของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สรุปได้ดังนี้

1. นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 มีทัศนคติคอบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริง โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. "คํานการรวบรวม วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เสนอจังหวัด" ปรากฏว่าระดับความคาดหวังของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวมคาดหวังว่า ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในบทบาทที่เป็นจริง เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้นำหนักความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ คือ

ข้อ 2 จัดให้มีระบบการประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่ถูกต้องตามระบบสารสนเทศ

ข้อ 4 จัดให้มีการนำเสนอข้อมูลหลาย ๆ วิธีตามระบบสารสนเทศ เพื่อความสะดวกและเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้วางแผนและการตัดสินใจ

ข้อ 6 เสนอแนะให้สถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสื่อมวลชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจของเยาวชน ประชาชน

3. "คํานการประสานงานกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ในการเสนอโครงการให้คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ" ปรากฏว่าระดับความคาดหวังของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวมคาดหวังว่า ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในบทบาทที่เป็นจริง เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้นำหนักความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่าปฏิบัติอยู่ใน

ระดับน้อย 4 ข้อ คือ

ข้อ 13 ริเริ่มและสนับสนุนสถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสื่อมวลชน จัดให้มีโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ข้อ 14 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานโดยเฉพาะ ในการวางแผนงานและโครงการ ให้สอดคล้องกับจังหวัด

ข้อ 15 จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร อบรมแนะนำเจ้าหน้าที่ประสานงานกับจังหวัด ให้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดี และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อ 18 วางแผนพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ระยะ 5 ปี ของอำเภอ

4. "คํานการแจ้งหน่วยงาน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง คําเนินงานตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบ" ปรากฏว่าระดับความคาดหวังของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวม คาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในบทบาทที่เป็นจริงเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้น้้าหนักความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ คือ

ข้อ 27 กระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาที่วัด หรือศาสนสถานอื่น ๆ

ข้อ 28 ให้ความช่วยเหลือแนะนำหน่วยงานภาครัฐบาล และภาคเอกชนทั่วไปภายในอำเภอ จัดอบรมศีลธรรมแก่ข้าราชการและพนักงาน

ข้อ 29 ขอความร่วมมือสื่อมวลชนท้องถิ่น จัดให้มีบทความเผยแพร่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ข้อ 30 จัดให้มีการมอบรางวัล การยกย่องชมเชย และประกาศเกียรติคุณแก่ผู้กระทำความดี โดยเชิญนายอำเภอเป็นประธานในพิธี

5. "คํานการติดตาม ประเมินผลการคําเนินงาน" ปรากฏว่าระดับความคาดหวังของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวมคาดหวังว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในบทบาทที่ปฏิบัติจริงเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้นำหนักความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 6 ข้อ คือ

ข้อ 31 จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสื่อมวลชน เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อ 33 การจัดให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงาน กำเนินการ ติดตามประเมินผล

ข้อ 34 การจัดให้มีเครื่องมือ แบบประเมินที่เหมาะสมกับสภาพของ หน่วยงานที่จะติดตามประเมินผล

ข้อ 35 จัดให้มีการประชุมชี้แจงคณะกรรมการ เกี่ยวกับแนวการ ประเมิน และเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการประเมิน เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

ข้อ 37 การจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการติดตามประเมินผล เพื่อ ทราบข้อเท็จจริง และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ข้อ 38 จัดทำสรุปผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมไว้เป็นหลักฐาน

6. "ก้านการรายงานจังหวัดและศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด" ปรากฏว่า ความคาดหวังของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวมคาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และในบทบาทที่ปฏิบัติจริงเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้นำหนักความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 8 ข้อ คือ

ข้อ 41 ศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสื่อมวลชน ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ข้อ 42 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนงาน ในการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรม ที่จัดขึ้นในอำเภอ

ข้อ 43 มีการสรุปสาระสำคัญการดำเนินงานตามแผนงาน ในการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แล้วจัดทำรายงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 44 จัดทำสรุปวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทาง
ป้องกันแก้ไขปัญหอนอากจะเกิดขึ้นต่อไป

ข้อ 46 รายงานผลการดำเนินงานต่อจังหวัด และศูนย์วัฒนธรรม
จังหวัดเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

ข้อ 48 มีการรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปีต่อจังหวัดและ
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด โดยการจัดทำเป็นเอกสาร ภาพถ่ายประกอบคำบรรยาย

ข้อ 49 มีการรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปีต่อจังหวัดและ
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด โดยการใช้เทคนิคสมัยใหม่ เช่น วีดิโอ ภาพสไลด์

ข้อ 50 มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม ในข่าวสารประจำเดือนของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่งให้จังหวัด ศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัด และผู้เกี่ยวข้อง

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนายอำเภอ ศึกษาธิการ
อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทที่
คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

3.1 นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ
ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ($P < .05$) เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่างไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่า
ประชากรคู่ใดมีทัศนะแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

ในบทบาทที่คาดหวัง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและ
ศึกษาธิการอำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ
และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ($P < .05$)

ในบทบาทที่เป็นจริง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) แต่ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการรวบรวมวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เสนอจังหวัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่างไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่ใดมีทัศนคติแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

ในบทบาทที่คาดหวัง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

ในบทบาทที่เป็นจริง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) แต่ นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการประสานงานกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ในการเสนอโครงการให้คณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่างไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่ใดมีทัศนคติแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

ในบทบาทที่คาดหวัง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

ในบทบาทที่เป็นจริง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศกรอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) แต่นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการแจ้งหน่วยงานสถานศึกษาเกี่ยวกับค่าเงินการตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) แต่ในบทบาทที่เป็นจริงพบว่า นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่างในบทบาทที่คาดหวังไปวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่ใดมีทัศนคติแตกต่างกัน ปรากฏว่า นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

3.5 นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการศึกษาค้นคว้า ประเมินผลการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่างไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่ใดมีทัศนคติแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

ในบทบาทที่คาดหวัง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

ในบทบาทที่เป็นจริง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) แต่นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษา

อำเภอ มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กำนันการรายงานจังหวัดและศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05 (p < .05)$ เมื่อนำค่าเฉลี่ยความแตกต่าง ไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่าประชากรคู่มือมีทัศนคติแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

ในบทบาทที่คาดหวัง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ นายอำเภอและหัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05 (P < .05)$

ในบทบาทที่เป็นจริง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05 (P < .05)$ แต่นายอำเภอและหัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิกรอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษานิกรอำเภอ และหัวหน้าการประดมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ในงาน 5 คำน คือ

1. คำนการรวบรวม วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เสนอจังหวัด
2. คำนการประสานงานกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดในการเสนอโครงการให้คณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. คำนการแจ้งหน่วยงาน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง คำนเนินการตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบ
4. คำนการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน
5. คำนการรายงานจังหวัด และศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด

ปรากฏว่าบทบาทที่คาดหวังโดยรวมทุกคำน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากนั้น แสดงให้เห็นว่า ประชากรทั้งสามกลุ่มต่างมีความมุ่งหวังที่จะให้ศึกษานิกรอำเภอ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิกรอำเภอตรงกันมาก ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษานิกร ที่มีความต้องการให้ศึกษานิกรอำเภอ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

และจากการวิเคราะห์ทัศนะของประชากรทั้งสามกลุ่ม ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิกรอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมทุกคำน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละคำน ปรากฏว่า ประชากรทั้งสามกลุ่มให้น้ำหนักความคิดเห็นในบทบาทที่เป็นจริง สอดคล้องตรงกันว่า - ศึกษา นิกรอำเภอปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยจำนวน 25 ข้อ จากแบบสอบถามทั้งหมด 50 ข้อ ผู้วิจัย เห็นว่าเป็นปัญหาที่ควรนำมาปรับปรุงแก้ไข เพราะเหตุว่าประชากรทั้งสามกลุ่มคาดหวังให้ ศึกษานิกรอำเภอปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากพอที่จะทำให้ศึกษานิกร อำเภอในเขตการศึกษา 6 ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและหาแนวทางปรับปรุงบทบาท ในการส่งเสริมคุณธรรม ตามหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ของกระทรวงศึกษา

วิชาการ และความคองการหรือความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานการศึกษา การศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ในอำเภอต่อไป

สาเหตุที่ทำให้ศึกษาธิการอำเภอยังปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ไม่สอดคล้องกับความคึกเห็นของประชากรส่วนใหญ่นั้น จำแนกได้ดังนี้

สาเหตุประการที่ 1 - เนื่องจากศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้แทนของกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ส่งมาประจำอำเภอเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนาและ ศิลปวัฒนธรรม ในระดับอำเภอ โดยปฏิบัติงานและประสานการปฏิบัติราชการของส่วน ราชการทุกสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอ (คำสั่งกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ 697/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519) จะเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทหน้าที่ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านศิลปวัฒนธรรม โดย ปฏิบัติงานให้กับกรมที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่งมาประจำอำเภอ เช่น กรมศิลปากร กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และประสานงานการปฏิบัติ ราชการกับกรมที่มีหน่วยงานทางการศึกษาตั้งอยู่ ได้แก่ กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภัยเหตุนี้อาจทำให้ศึกษาธิการอำเภอ ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากจะต้องปฏิบัติงานให้กับ กรมต่าง ๆ กันกล่าวมาแล้ว

สาเหตุประการที่ 2 กระทรวงศึกษาธิการมีกำหนดรูปแบบของกิจกรรม ให้ชัดเจนลงไปว่า งานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความนโยบายของรัฐบาลหรือ ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น จะให้หน่วยงานใดของกระทรวง ทั้งในส่วนกลางและส่วน ภูมิภาค เป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในรูปแบบใดบ้าง มีกิจกรรม อะไรที่ควรกำหนดให้เป็นบทบาทของในแต่ละหน่วยงานของกระทรวง ทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค สำหรับในส่วนภูมิภาคนั้นจะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษา ธิการอำเภอ ศาสนสถาน ตลอดจนสถานศึกษาต่าง ๆ มีรูปแบบกิจกรรมทางด้านการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่เป็นภารกิจโดยตรงของตนเองอะไรบ้าง จะทำอย่างไร และจะสามารถประสานการดำเนินงานกับสถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ใน กิจกรรมใด ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ยังไม่มีปรากฏเป็นเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการที่ ชัดเจนให้ถือปฏิบัติ แม้แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530

-2536) หรือในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2536) ด้านการส่งเสริมจริยศึกษา ก็เพียงแต่กล่าวถึงนโยบาย และเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม คุณธรรมของประชาชนอย่างกว้าง ๆ มิได้กำหนดให้ชัดเจนลงไปว่ากิจกรรมทางด้านจริยธรรมใดบ้างที่จะให้แก่หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติ เพื่อสนองนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้

เอกสารของกระทรวงศึกษาธิการอีกฉบับหนึ่งคือ คู่มือการพัฒนาคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ 2535 : 9-15) ได้เสนอแนวทางทั่วไปในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมไว้ดังนี้

1. สนับสนุนการจัดกิจกรรมปลูกฝังและสร้างเสริมศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม ตลอดจนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ
  2. เปิดอบรมเชิงปฏิบัติการ สอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตใจและค่านิยมไว้ในหลักสูตร
  3. ส่งเสริมบทบาทของศาสนสถานให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาจิตใจ ตลอดจนส่งเสริมการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างบ้าน ศาสนสถาน และโรงเรียน
  4. ให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันทางสังคม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ร่วมมือกันดำเนินการประชาสัมพันธ์เรื่องการพัฒนาจิตใจ คุณธรรม และจริยธรรม โดยใช้สื่อทุกประเภท
  5. ให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจแก่ข้าราชการ และบุคลากรในหน่วยงานทุกระดับ โดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมแก่กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ
- จากแนวทางการพิจารณาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม ซึ่งเป็นเสมือนข้อเสนอแนะของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเหล่านี้ แม้ว่าค่อนข้างจะครอบคลุมเนื้อหาของคุณธรรม จริยธรรม แต่ก็ยังไม่ชัดเจน เพราะเป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ และเป็นลักษณะที่เป็นนามธรรม หากจะให้ชัดเจนควรระบุรายละเอียดกิจกรรมที่จะให้ปฏิบัติ และประสานงานกับผู้บริหารระดับกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อกำหนดเป็นนโยบายให้ปฏิบัติร่วมกันอย่างจริงจัง

สาเหตุประการที่ 3 การขาดงบประมาณสนับสนุน เนื่องจากนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาจิตใจอันเป็นนามธรรม มักไม่ค่อยได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานเท่าที่ควร ตัวอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ เรามีศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดทุกจังหวัด แต่ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แต่ละปีน้อยมาก จนไม่สามารถจะดำเนินการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างจริงจังได้

แนวทางแก้ไขในเรื่องงบประมาณนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำแผนงาน โครงการ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นรูปธรรม และมีข้อมูลที่จะชี้แจงให้องค์กรที่มีหน้าที่ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามแผนงานและโครงการ ทั้งนี้เพราะแม้การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นเรื่องของนามธรรม แต่ก็ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญระดับชาติ การบริหารงานจำเป็นต้องใช้ทั้งคนและวัสดุ จึงจำเป็นต้องมีงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการดำเนินงาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ที่มีขอบเขตที่คาดหวัง และขอบเขตที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมทุกด้าน ปรากฏว่านายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ในขอบเขตที่คาดหวังและขอบเขตที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ปรากฏผลดังนี้

2.1 นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) ในขอบเขตที่คาดหวัง และขอบเขตที่เป็นจริง แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของบุคคลทั้งสองกลุ่ม ที่มีขอบเขตที่คาดหวัง และขอบเขตที่เป็นจริง ยังไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มนายอำเภอซึ่งปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารราชการของส่วนราชการทุกกระทรวง และรัฐวิสาหกิจภายในอำเภอ ตลอดจนดูแลความทุกข์สุขของราษฎร สำหรับศึกษาธิการอำเภอมีฐานะเป็นผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งมาประจำอำเภอ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ภายในอำเภอ การที่ลักษณะงานในการปฏิบัติของประชากรทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันไป ย่อมทำให้มีแนวคิดและการรับรู้ เกี่ยวกับขอบเขตของศึกษาธิการอำเภอ

ไม่ตรงกันในบางเรื่อง ฉะนั้นทัศนคติที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม จึงแตกต่างกัน

2.2 นายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) ในบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของบุคคลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงยังไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประการแรกลักษณะงานในการปฏิบัติของนายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความแตกต่างกัน ประการที่สองการประชาสัมพันธ์และการประสานงานในเรื่อง บทบาทของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ยังทำไม่ทั่วถึง และมีไ้มีการประชุมสัมมนาร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างนายอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ฉะนั้นทัศนคติที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ จึงแตกต่างกัน

2.3 ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) ในบทบาทที่คาดหวัง แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของบุคคลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอยังไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะในการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน คือศึกษาธิการอำเภอมีฐานะเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในการบริหารการศึกษา การศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ในระดับอำเภอ ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีฐานะเป็นผู้แทนระดับกรมในการบริหารการประถมศึกษา ในระดับอำเภอ ฉะนั้นทัศนคติที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ จึงแตกต่างกัน

ในบทบาทที่เป็นจริง ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของบุคคลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอสอดคล้องตรงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอเช่นเดียวกัน มีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเช่น เป็นคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ตลอดจนมีการประสานสัมพันธ์ในการปฏิบัติราชการประจำวัน จึงย่อมมีแนวคิดในการรับรู้ เกี่ยวกับบทบาทของศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพอสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม คือ นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 มีความคิดเห็นว่า ในบทบาทที่เป็นจริง .ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และในบทบาทที่คาดหวัง เห็นว่าศึกษาธิการอำเภอควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรื่องนี้ ถ้าจะให้ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทของ ศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการควรจะต้อง กำหนดให้เป็นนโยบายร่วมกันในระดับกรมต่าง ๆ และกำหนดรูปแบบกิจกรรมเพื่อให้เป็น แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนจะต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอจึงจะ ทำให้กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับองค์กรและบุคลากรในองค์กรที่มีหน้าที่ในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารการศึกษา

1.1 ศึกษาธิการอำเภอควรปรับปรุงบทบาทในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม โดยให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร สถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสื่อมวลชน ทุกปีเพื่อ สรุปปัญหาอุปสรรคไว้เป็นข้อมูลในการวางแผนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในปีต่อไป

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะส่วนงานปลัดกระทรวงศึกษา ธิการ ควรได้รับทราบผลการวิจัยครั้งนี้ และเผยแพร่ให้ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการ จังหวัด และศึกษาธิการอำเภอทั่วประเทศไทยได้ทราบ เพื่อให้มีการปรับปรุงบทบาทใน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้สอดคล้องกับความคาดหวังหรือความต้องการของ สังคมต่อไป

1.3 ส่วนงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สามารถใช้ผลการวิจัยนี้ไป ปรับปรุงการจัดหลักสูตรอบรมประจำปี เพื่อพัฒนาบุคลากรในตำแหน่ง ผู้ช่วยศึกษาธิการ อำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัด

1.4 ศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 6 ควรได้ทราบผลการวิจัยนี้ เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาบทบาทการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้บังเกิดผลต่อไป

1.5 กระทรวงศึกษาธิการ และกรมต่าง ๆ ควรร่วมกันกำหนดนโยบาย และแนวทางรูปแบบของกิจกรรมให้ชัดเจนไปว่า งานบ้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามนโยบายของรัฐบาลหรือของกระทรวงศึกษาธิการนั้น จะให้หน่วยงานใด ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบ มีกิจกรรมอะไรที่ควรกำหนดให้เป็นบทบาท ของแต่ละหน่วยงานที่เป็นภารกิจโดยตรงของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นับว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพชีวิต ช่วยแก้ไขปัญหาลังคม และบังเกิดผลในด้านการพัฒนาประเทศ ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านการรวบรวม วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมให้ชัดเจน เพื่อผลการวิจัยจะได้เห็นถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ใค้อย่างเด่นชัด

2.2 ควรทำการวิจัยทัศนะของประชากรกลุ่มเดียวกันนี้ ในเขตการศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศบ้างว่า มีทัศนะอย่างไรต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

2.3 ควรทำการวิจัยบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการสอบถามทัศนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกลุ่มอื่นอีก ไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม เช่นเดียวกัน เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบหาข้อสรุป เป็นแนวในการปฏิบัติที่เชื่อถือได้

2.4 ควรศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ว่ามีปัญหาลุप्तรรคอะไรบ้าง เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป